

SUOMEN
VOIMISTELULIITTO

Joukkuevoimistelun tuomariohje

Tuomareille, valmentajille ja kilpailujärjestäjille

26.05.2020

Voimistelu liikuttaa!

Suomen Voimisteluliitto | Valimotie 10 | 00380 Helsinki | www.voimistelu.fi

Sisällysluettelo

1. Johdanto	3
2. Tuomarien eettiset ohjeet	4
3. Tuomarien esteettömyys	4
4. Tuomarikoulutusjärjestelmä	5
Kansainvälinen tuomarikoulutus, tuomarit kansainvälisissä kilpailuissa	5
5. Kilpailuun ilmoitettavat tuomarit / tuomarivelvoite	6
6. Tuomarit kilpailuissa	6
Tuomarit kansainvälisissä kilpailuissa	6
Tuomarit SM-kilpailuissa, valintakilpailuissa ja liiton mestaruuskilpailuissa	7
Tuomarit JV Cup – kilpailuissa	8
Pätevyysvaatimukset	8
Tuomarikortin voimassaolo vuodesta 2021 alkaen	9
Tuomaripaneelin kokoonpano	9
7. Tuomarin tehtävät	10
Ylituomarin tehtävät/velvollisuudet	10
8. Kilpailuihin valmistautuminen	11
Tuomarien pukeutuminen	11
Tuomareiden tarvikkeet	11
Tuomaripalkkiot	11
9. Tuomaripalaute	11
10. Tuomaritoiminnan valvonta	12
10.1 Kilpailun aikainen valvonta	12
10.2 Kilpailun jälkeinen valvonta	12

1. Johdanto

Tuomarille:

Joukkuevoimistelun tuomaritoiminnan tulee olla ammattitaitoista ja luotettavaa. Tuomaritaitojen ylläpitäminen ja joukkuevoimistelun sääntöihin perehtyminen on tuomarin omalla vastuulla. Voimisteluliitto järjestää säännöllisesti tuomarikoulutuksia ja tiedottaa tuomareita kilpailujärjestelmän ja sääntöjen muutoksista. Tähän tuomariohjeeseen on koottu tuomaritoimintaan liittyvä ohjeistus, jota tuomarin tulee noudattaa osallistuessaan joukkuevoimistelun tuomaritoimintaan. Nämä ohjeistukset täydentävät Voimisteluliiton yleisissä säännöissä, kilpailu- ja kurinpitosäännöissä ja joukkuevoimistelun lajisäännöissä kuvattuja sääntöjä.

Valmentajalle:

Tästä ohjeistuksesta löytyvät tiedot tuomarien pätevyysvaatimuksista, tuomaripaneelien kokoonpanoista, tuomarien esteellisyysäännöistä ja tuomarivelvoitteesta, eli siitä kuinka monta tuomaria kilpailuissa tulee olla kilpailevia joukkueita kohden. Ohjeessa on myös tiedot siitä, kuinka tuomarit toimivat antaessaan palautetta kilpailuiden jälkeen ja vieraillessaan joukkueen harjoituksissa.

Kilpailunjärjestäjälle:

Tästä ohjeistuksesta löytyvät tiedot tuomaripaneelien kokoonpanoista, tuomarisakon suuruus ja muut kilpailunjärjestämiseen liittyvät tuomariasiat.

Yleisesti:

Joukkuevoimistelun tuomaritoimintaa ohjaavat säännöt ja ohjeet löytyvät ajantasaisina Voimisteluliiton verkkosivuilta. Tuomaritoimintaa kehittää ja tukee sekä valvoo ja arvioi lajiasiantuntijaryhmä.

Suomen Voimisteluliiton säännöt:

<http://voimistelu.fi/fi/Liitto/S%C3%A4%C3%A4nn%C3%B6t>

Liiton säännöt

Toimintaohjesääntö

Yleiset kilpailu- ja kurinpitosäännöt

Kilpailujen järjestämisohteet ja kilpailumateriaalit:

<https://www.voimistelu.fi/fi/Kilpavoimistelu/Joukkuevoimistelu/Joukkueet>

Joukkuevoimistelun lajisäännöt:

<https://www.voimistelu.fi/fi/Voimistelu/Joukkuevoimistelu/Kilpailu/S%C3%A4%C3%A4nn%C3%B6t>

Kansainvälisissä joukkuevoimistelukilpailuissa noudatetaan joukkuevoimistelun kansainvälisen lajiliiton IFAGG:n sääntöjä ja määräyksiä.

2. Tuomarien eettiset ohjeet

Kaiken tuomaritoiminnan tulee olla eettistä ja kunnioittaa urheilijan oikeusturvaa. Tämä edellyttää tuomarin toimivan avoimesti ja rehellisesti kaikissa tuomarirooliin liittyvissä tilanteissa. Tuomarin tulee noudattaa Voimisteluliiton Yleisiä kilpailu- ja kurinpitosääntöjä ja tässä ohjeessa kuvattuja eettisiä ohjeita.

Kaikki joukkueet tulee arvioida oikeudenmukaisesti ja tasapuolisesti kilpailusääntöjen mukaisin perustein. Joukkueen suosiminen, toiseen joukkueen syrjiminen tai pisteiden antaminen muiden kuin sääntöihin perustuvien seikkojen perusteella on kielletty.

Tuomari ei saa keskustella joukkueen arvioinnista kilpailutapahtuman aikana muiden tuomarien, valmentajien, urheilijoiden tai ulkopuolisten kanssa (poikkeuksena tuomaripalaverit ja palautteen antaminen joukkueelle kilpailupaikalla tulosten julkistamisen jälkeen).

3. Tuomarien esteettömyys

Tuomarina voi toimia esteetön ja tuomarien pätevyysvaatimukset täyttävä henkilö. Tuomaritoimintaa koskeva esteellisyys on määritelty Voimisteluliiton Yleisissä kilpailu- ja kurinpitosäännöissä, ja esteellisyyden määrittely on tarkennettu tässä tuomariohjeessa.

Tuomari on aina esteellinen silloin, jos hän ko. kilpailussa tuomitsisi omaa lastaan, lapsenlastaan, vanhempansa, sisarustaan, avo-/aviopuolisoaan taikka puolisonsa lasta. Tuomari ei voi myöskään toimia tuomarina ko. kilpailussa siinä sarjassa, jossa hänen valmentamansa joukkue tai tuomarin tekemä koreografia kilpailee.

Jokainen tuomari on ensisijaisesti itse vastuussa siitä, ettei tuomari esteellisenä. Esteellisyyttä tulee arvioida tuomaritoiminnan luotettavuuden näkökulmasta siten, että tuomarin toiminta näyttää esteettömältä myös ulkopuolisen katsojan silmin. Epäselvässä tilanteessa tuomari voi kysyä neuvoa esteellisyyden arviointiin joukkuevoimistelun lajjasiantuntijaryhmältä.

4. Tuomarikoulutusjärjestelmä

Joukkuevoimistelun kansallinen tuomarikoulutusjärjestelmä on kolmitasoinen. Tuomari voi edetä kansainväliseen tuomarikoulutukseen vasta koko kansallisen tuomarikoulutuksen käytyään.

Taulukko 1: Joukkuevoimistelun tuomarikoulutusjärjestelmä

Kurssi ja sisältö	Kesto	Saavutettava tuomariluokka	Tuomarivaltuudet
* Lajitaidon peruskoulutus	2 pv	-	
Kurssi 1: Suorituksen tuomarointi, kaikki sarjat	2 pv	3E	EXE-paneeli: kaikki sarjat, JV cup -kilpailut
<i>Kurssin 1 jälkeen on suoritettava vähintään 2 tuomarointia ennen kurssille 2 ilmoittautumista</i>			
Kurssi 2: AV ja TV tuomarointi, muut paitsi yli 14v SM-sarjat	2 pv	3	EXE, AV, TV: Alle 14v. sarjat, kaikki kilpa- ja harrastesarjat, JV cup – kilpailut EXE: Yli 14 v. SM-sarjat, JV Cup-kilpailut
<i>Kurssin 2 jälkeen on suoritettava vähintään 2 tuomarointia ennen kurssille 3 ilmoittautumista</i>			
Kurssi 3: AV ja TV tuomarointi yli 14v SM-sarjat sekä EXE-tuomaroinnin syventäminen	2 pv	2	EXE, AV, TV: kaikki sarjat, JV cup – kilpailut, Liiton mestaruuskilpailut, 12-14 v. SM-kilpailut
<i>Kurssin 3 jälkeen on suoritettava vähintään 2 tuomarointia yli 14v. SM-sarjoissa ja toimittava vähintään kerran varjotuomarina liiton järjestämässä yli 14v. SM-sarjan kilpailuissa ennen kurssille 4 ilmoittautumista.</i>			
Kurssi 4: Ylituomariksi pätevytyminen, kaikki sarjat	0,5 pv	1	Ylituomarina toimiminen, SM-kilpailut

Tuomari saa pätevyyden tason mukaisten kilpailujen tuomariksi, kun on suorittanut koulutuksen hyväksytysti. Tuomarikoulutusten välillä tuomarin on suoritettava määrätty määrä tuomarointeja kilpailuissa ennen kuin hän voi ilmoittautua seuraavan tason koulutukseen.

Kansainvälinen tuomarikoulutus, tuomarit kansainvälisissä kilpailuissa

Kansainvälinen tuomarikoulutus tapahtuu kansainvälisen joukkuevoimisteluliiton IFAGG:in alaisuudessa. Tuomarikoulutukseen voivat lähteä kansalliset 1. luokan tuomarit seuran / omalla kustannuksella alimmalle eli 3. tason koulutukseen, mutta ilmoittautuminen tapahtuu IFAGG:n jäsenen eli Voimisteluliiton kautta. Kansainväliseen tuomarikoulutukseen hakeutumista varten tuomarin tulee olla yhteydessä lajipäällikköön.

Alimman eli KV 3-luokan tuomarit voivat tuomaroida KV-seurakilpailuissa eli B-kategorian kilpailuissa aluksi. World Cup, Challenge Cup, EM- ja MM-kilpailuissa käytetään ensisijaisesti KV 1-luokan tuomareita.

5. Kilpailuun ilmoitettavat tuomarit / tuomarivelvoite

Kilpailun järjestäjällä ei ole tuomarivelvoitetta. Uudella JV kilpailutoimintaan osallistuvalla seuralla on mahdollisuus hakea lajiasiantuntijaryhmältä vapautus tuomarivelvoitteesta kahden ensimmäisen kilpailukauden ajaksi.

Tuomarivelvoite, kun seurasta kilpailuun osallistuu

- 1-3 joukkuetta: 1 tuomari
- 4-6 joukkuetta: 2 tuomaria
- 7-9 joukkuetta: 3 tuomaria, joista vähintään yhden oltava YT-kelpoinen, yksi voi olla 3E
- 10 tai enemmän joukkueita: 4 tuomaria, joista vähintään yhden oltava YT-kelpoinen, enintään 2 tuomaria voi olla 3E.

Sakko puuttuvasta tuomarista on 250 euroa / puuttuva tuomari. Sakot laskuttaa cup-kilpailuista järjestäjä ja mestaruuskilpailuista Voimisteluliitto.

Tuomarisakon tarkoitus on tuoda järjestävälle seuralle varoja tuottaa tuomareita puuttuvien tuomareiden paikoille (matkakulut esim. lentoliput). Mikäli järjestävä seura ei saa koottua sääntöjen mukaista minimimääräistä tuomaristoa, muuttuu kilpailu Stara-tapahtumaksi.

Seura voi ilmoittaa kilpailuun vain yhden 3E tasoisen tuomarin, mikäli seuran joukkueita on 9 tai vähemmän. Seuran ilmoittaessa 10 joukkuetta tai enemmän, voi 3E tuomareita ilmoittaa kaksi. Tuomari ilmoittautuu tai hänet ilmoitetaan seuran puolesta kilpailuun sen seuran nimellä, jota hän kyseisessä kilpailussa edustaa. Tuomari-ilmoittautumiset tulee tehdä Kisanetissä. Yksi tuomari voi yhdessä kilpailussa täyttää vain yhden seuran (tai seurayhtymän, jolla on kilpailussa yhteisiä joukkueita) tuomarivelvoitetta. Seuran/seurayhtymän ilmoittamien tuomareiden tulee voida tuomaroida saman tasoisissa sarjoissa, joihin seura on ilmoittanut joukkueita (esim. jos seuralla on joukkueita SM-sarjoissa, tulee ilmoittaa myös tuomareita näihin sarjoihin – ei ainoastaan lasten-/kilpasarjoihin). Kaksipäiväisen kilpailun osalta tulee tuomarivelvoitteen täytyä molempien päivien osalta (joukkueiden lkm/pv). Lähtökohtaisesti ilmoitetun tuomarin oletetaan toimivan tuomarina koko päivän. Tuomarin tulee ilmoittaa sarjat, joihin hän on esteellinen (ks. tuomarien esteettömyys kohta 3). Tuomari voi ilmoittautuessaan esittää myös toiveita, jotka kilpailunjärjestäjä voi huomioida mahdollisuuksien mukaan.

Tuomaristoja/paneeleja koostettaessa huomioidaan mahdollisuuksien mukaan tuomareiden seura- ja seurayhtymäsidonnaisuudet. Tässä yhteydessä yhden tuomarin voidaan katsoa olevan samanaikaisesti sidonnainen useampaan kuin yhteen seuraan. Tuomarin voidaan katsoa olevan sidonnainen esimerkiksi tilanteissa, joissa tuomari valmentaa kyseisessä seurassa, toimii seuran luottamustehtävissä tai tuomari kokee itse olevansa sidoksissa kyseiseen seuraan.

6. Tuomarit kilpailuissa

Tuomarit kansainvälisissä kilpailuissa

World Cup, Challenge Cup, EM- ja MM-kilpailut

- Lajipäällikkö esittää ja lajiasiantuntijaryhmä päättää tuomarit.
  - tuomarivalinnat voidaan lajipäällikön päätöksellä siirtää tarvittaessa VAR:n (Voimisteluliiton valmennuksen asiantuntijaryhmän) käsiteltäväksi
- Käytetään ensisijaisesti KV 1-luokan tuomareita ja tarvittaessa seuraavien KV-luokkien tuomareita. Valinnassa huomioidaan
  - ylituomaripätevyys

- tuomarin mahdollisuus kerryttää kortin nostoon tarvittavia tuomaroiteja ja/tai pitää kortti voimassa
- tuomarin toiminnastaan saama palaute
- matkakustannuksista johtuen: mahdollisuus yhdistää kilpailumatkoja ja kv-liiton luottamustehtävien matkoja

Kansainväliset A-kategorian kilpailut sekä näiden yhteydessä olevat B-kategorian kilpailut

- Lajipäällikkö esittää ja lajiasiantuntijaryhmä päättää tuomarit
- Käytetään kaikkien luokkien KV-luokan tuomareita ja valinnassa huomioidaan
  - ylituomaripätevyys
  - tuomarin mahdollisuus kerryttää kortin nostoon tarvittavia tuomaroiteja ja/tai pitää kortti voimassa
  - tasapuolisuus KV-tuomarien kesken
  - aktiivisuus tuomaritoiminnassa

Lajipäällikkö ilmoittaa tuomarit kilpailuun

- Tuomarien matkakustannuksista vastaavat osallistuvat joukkueet/seurat ja kustannukset jaetaan tasapuolisesti osallistuvien joukkueiden/seurojen kesken

Kansainväliset B-kategorian kilpailut (KV-seurakilpailut), joiden yhteydessä ei ole A-kategorian kilpailuja

- Ulkomailla järjestettävät kilpailut: tuomari on yhteydessä lajipäällikköön ennen kuin ilmoittautuu itse tuomariksi kilpailujärjestäjän ohjeen mukaisesti
- Suomessa järjestettävät kilpailut: tuomarit ilmoittautuvat itse suoraan kilpailujärjestäjän ohjeen mukaisesti.
  - ensisijaisesti kilpailuissa käytetään KV-tuomareita
  - Suomessa järjestettävissä kilpailuissa tuomaristoja voidaan tarvittaessa täydentää kansallisilla tuomareilla, joilla on riittävä pätevyys tuomaroitavaan sarjaan
- Osallistuvat joukkueet/seurat vastaavat, että niillä on käytettävissä tarvittava määrä riittävän pätevyyden omaavia tuomareita. Lähtökohtaisesti kv-kilpailuun matkustavalla joukkueella tulee olla kilpailuun kv-tuomari.
- Tuomari sopii osallistuvien joukkueiden/seurojen kanssa matkakustannusten korvauksista. Suositeltavaa on, että tuomarien matkakustannuksista vastaavat osallistuvat joukkueet/seurat ja kustannukset jaetaan tasapuolisesti osallistuvien joukkueiden/seurojen kesken.
- Tuomarit valitsee kilpailujärjestäjä

Tuomarit SM-kilpailuissa, valintakilpailuissa ja liiton mestaruuskilpailuissa

Tuomarit ilmoittavat käytettävyytensä ilmoittautumalla Kisanetissä hyvissä ajoin ennen kilpailua. Lajipäällikkö esittää ja lajiasiantuntijaryhmä päättää tuomarit. Voimisteluliiton mestaruuskilpailuissa sekä 12-14 -vuotiaiden SM-kilpailuissa osallistuvilla seuroilla on tuomarivelvoite. Arvokilpailujen valintakilpailuissa ja yli 14 -vuotiaiden SM-kilpailuissa ei ole tuomarivelvoitetta.

Tuomaristojen valinnassa otetaan huomioon

- tuomarikortin taso
  - SM-kilpailuissa ja valintakilpailuissa: ensisijaisesti KV-kortin tuomarit korkeimmasta tuomarikortista alkaen, toissijaisesti kokeneet ja aktiivisesti tuomaroineet kansalliset 1. luokan tuomarit
  - Liiton mestaruuskilpailuissa: ensisijaisesti kansalliset 1. luokan tuomarit, toissijaisesti täydennetään tuomaristot 2. luokan tuomareista
- esteettömät tuomarit sekä mahdollisten seuraedustusten tasaisuus

- lisäksi huomioidaan tuomareiden kokemus, aktiivisuus oman osaamisen ylläpitämisessä ja kehittämisessä sekä mahdolliset onnistumiset tai haasteet aiemmissa tuomaroinneissa

Kilpailun järjestäjä vastaa aika- ja rajatuomareiden hankkimisesta ja näiden mahdollisista kuluista ja korvauksista.

Tuomarit JV Cup – kilpailuissa

Seurojen järjestämissä JV Cup – kilpailuissa kilpailun järjestäjä vastaa tuomareiden hankkimisesta ja tuomareiden valinnasta. Kilpailun järjestäjän on suositeltavaa nimetä vastuutuomari, joka huolehtii tuomaripaneelien kokoamisesta, tiedottamisesta ja tuomarikokouksen vetämisestä. Kilpailujen tuomari-ilmoittautumiset tulee kerätä Kisanetissä.

Tuomarien matkakorvauksista vastaa järjestävä tai lähetävä seura kilpailukutsussa ilmoitetun mukaisesti. Jos lähetävistä seuroista ei saada kootuksi riittävästi tuomareita kilpailun järjestämiseen ja järjestävä seura kutsuu kilpailuun muita tuomareita, järjestävä seura vastaa näiden tuomarien korvauksista.

Kilpailun järjestäjä vastaa aika- ja rajatuomareiden hankkimisesta ja näiden mahdollisista kuluista ja korvauksista.

Pätevyysvaatimukset

Kilpailu ja sarja	Tuomarin taso vähintään	Poikkeukset
Stara	Arvi-koulutus käytynä	
JV Cup -kilpailut / kaikki sarjat: EXE-paneeli	3E	Korkeintaan kaksi 3E-tuomaria samassa paneelissa
JV Cup -kilpailut/ kilpa- ja tyttösarjat: TV- ja AV-paneelit	3	
JV Cup -kilpailut / yli 14v SM-sarjat: TV- ja AV-paneelit	2	
Liiton mestaruuskilpailut	1	Tarvittaessa voidaan täydentää kokeneilla 2.Ik tuomareilla
SM-kilpailut ja arvokilpailuiden karsinnat	KV3	Tarvittaessa voidaan täydentää kokeneilla kansallisilla 1.Ik tuomareilla
KV-kilpailut	KV3	Suomessa järjestettävissä kv-seurakilpailuissa tuomarina voivat toimia kansalliset tuomarit, joilla on pätevyys tuomaroitavaan sarjaan

Ylituomarilta vaaditaan 1.Ik kortti. Mikäli 1.Ik tuomareita ei ole riittävästi, tarvittaessa ylituomarina voi toimia kokenut 2.Ik tuomari.

Aika- ja rajatuomareilta ei edellytetä JV-tuomarikorttia.

Tuomarikortin voimassaolo vuodesta 2021 alkaen

Tuomarikortti päivitetään joka 4. vuosi eli olympiadin vaihtuessa. Tuomarikortit päivitetään kaikkien tuomareiden osalta pääsääntönä vuoden vaihteessa. Tuomarin tulee osoittaa sääntötuntemuksensa verkossa tehtävällä kokeella, joka tulee läpäistä. Tuomarikortti on voimassa vuoden alusta seuraavan olympiadin loppuun.

Mikäli tuomari ei läpäise kirjallista koetta hyväksytysti, hän voi uusia kokeen enintään kaksi kertaa. Tämän jälkeen hänen tulee osallistua verkkokoulutukseen. Koulutuksen materiaali on verkossa ja siihen sisältyvät tehtävät eri säännöille (kuten Suunnittelun ja seurannan verkkokoulutus).

Jotta tuomarikortti pysyy voimassa, tuomarin on **tuomaroitava vähintään kaksi (2) kertaa vuodessa**. Poikkeuksena on vanhempainvapaa, pitkä sairausloma, asuminen ulkomailla tai vastaava erikoistilanne, jolloin tuomarin tulee olla yhteydessä lajipäällikköön pitääkseen tuomarikortin voimassa. Mikäli tuomari ei ole suorittanut kahta tuomarointia/ vuosi, hänen tulee tehdä selvitys lajipäällikölle, onko hän esimerkiksi ollut aktiivinen leireillä tms. Tällöin tuomarilta vaaditaan vähintään yksi varjotuomarointi seuraavalla kisakaudella ennen varsinaiseen paneeliin pääsyä.

Tuomarin tulee osallistua **tuomariseminaariin** joka toinen vuosi. Tuomariseminaari voi olla joko valtakunnallinen seminaari, alueellinen miniseminaari tai etäseminaari. Mikäli säännöt päivitetään ja arvioinnin perusteet muuttuvat kesken olympiadin, niin silloin tuomarin tulee osallistua koulutukseen (esim. seminaari) ja uusia koe, vaikka olisi juuri olympiadin vaihtuessa päivittänyt kortin.

Mikäli tuomari ei pysty jostain syystä osallistumaan seminaariin, hän voi osallistua etänä tai katsoa tallenteen ja osoittaa tämä esimerkiksi pyytämällä tunnukset tallenteen katsomiseen.

3E-tuomarin tulee edetä kahden vuoden kuluessa ensimmäisen tuomarikurssin suorittamisesta vähintään seuraavalle tasolle eli 3. luokan tuomariksi. Jos tuomari ei nosta 3E-tasoa kahden vuoden sisällä, menettää tuomari pätevyytensä tuomarointiin. Muilla kuin 3E-tuomareilla ei ole vaatimusta kortin tason nostamisesta, vaan tuomarikortin voi halutessaan säilyttää samalla tasolla päivittämällä korttinsa neljän vuoden välein edellä kuvatulla tavalla.

Tuomaripaneelin kokoonpano

Tuomaripaneelia koostettaessa on hyvä huomioida seuraavat asiat:

- Tuomarien pätevyysvaatimukset ja kilpailukohtaiset valintaperusteet
- Tuomarien mahdolliset esteellisyydet
- Tuomariluokat, niin että jokaisessa sarjassa on riittävästi tuomareita
- Eri luokkien tuomarit jakautuvat tasaisesti eri sarjoihin
- Eri seurojen tuomarit jakautuvat tasaisesti eri sarjoihin
- Mahdollisuuksien mukaan otetaan kaikki ilmoittautuneet tuomarit paneeleihin, kuitenkin niin että tuomarointipäivät ovat järkevän pituisia

Harrastesarjoissa on tuomariston koko minimissään 6 tuomaria (TV 2, AV 2, EXE 2), joista kolme on ylituomareita. Kuuden tuomarin tuomaristolla harrastesarjan tuomarit voivat istua vierekkäin, jotta tarvittaessa pisteet voidaan neuvotella heti. Täysi paneeli on 12 tuomaria.

8-10 -vuotiaiden sarjassa tuomariston koko on minimissään 5 tuomaria (EXE 2, sommittelu 2, YT 1), joista 1 toimii ylituomarina. Täysi paneeli on 9 tuomaria.

Kilpasarjoissa ja lasten sarjoissa tuomariston kokoonpano on minimissään 8 tuomaria (TV 2, AV 3, EXE 3). Täysi paneeli on 12 tuomaria. Tuomaristosta vähintään kolmen tulee olla ylituomarikelpoisia.

SM-sarjoissa 14-16 ja yli 16 -vuotiaat tuomariston kokoonpano on minimissään 9 tuomaria (TV 3, AV 3, EXE 3). Täysi paneeli on 12 tuomaria. Tuomaristosta vähintään kolmen tulee olla ylituomarikelpoisia.

Kokoonpanoa koostettaessa on huomioitava, että suorituksen ylituomarin tulee olla 1. luokan tuomari. Mikäli paneelissa on 3 tuomaria, voi näistä yksi olla 3E-tason tuomari. Mikäli EXE-paneelin koko on 4 tuomaria, voi 3E-tuomareita olla 2.

Tuomarit arvotaan paneeleihin tuomaripalaverissa tuntia ennen kilpailun tai sarjan alkua. Arvonta tehdään sarjoittain ja kussakin sarjassa paneeliin arvotaan ensin ylituomarit. Arvonnassa tulee huomioida:

- Tuomareiden pätevyysvaatimukset (3E vain EXE-paneeliin)
- Tuomareiden mahdolliset esteellisyydet
- Tuomareiden seuraedustukset eli vain yksi tuomari per seura arvioimaan osa-aluetta

7. Tuomarin tehtävät

Tuomarin tehtävänä on arvioida kilpailusuoritus sääntöjen mukaisesti. Tuomarit tekevät arviointinsa itsenäisesti. Kilpailujen aikana tuomarit eivät saa keskustella arvostelusta keskenään eivätkä valmentajien tai voimistelijoiden kanssa. Kukin tuomaristo antaa pisteensä täysin itsenäisesti, muiden tuomaristojen pisteistä riippumatta.

Ylituomarin tehtävät/velvollisuudet

Ylituomarin tehtävät kilpailusääntöjen mukaisesti:

- toimii yhtenä arvostelutuomarina (pois lukien 8-10v-sarja)
- tarkistaa tuomareiden antamien pisteiden erot
- kutsuu tuomarit neuvotteluun sääntöjen määräämissä tilanteissa ja toimii neuvottelun puheenjohtajana
- valvoo sääntöjen noudattamista
- valvoo arvostelutuomareiden toimintaa
- ylituomari voi keskeyttää suorituksen teknisen ongelman tai vaaratilanteen vuoksi, mikäli kilpailuissa tulee kysymyksiä, joista säännöissä ei ole määräyksiä, ylituomari kutsuu koolle koko sarjan tuomariston (sommittelu ja suoritus) sekä kilpailujen johtajan sekä mahdollisen lajiasiantuntijaryhmän nimeämän juryn ja/tai valvojan neuvottelemaan ratkaisusta tarkastaa pistepöytäkirjat ja allekirjoittaa ne

Ylituomarilta vaaditaan 1. luokan tuomarikortti, mutta tarvittaessa (jos 1.lk tuomareita ei ole riittävästi), ylituomarina voi toimia kokenut 2.lk tuomari.

Kilpailun jury tai virallinen valvoja

Joukkuevoimistelun lajiasiantuntijaryhmä voi eri päätöksellä nimetä kilpailuihin juryn tai virallisen valvojan ja määritellä heille erityisen tehtävän.

8. Kilpailuihin valmistautuminen

Jokaisen tuomarin velvollisuutena on tuntee lajin säännöt ja tuomariohjeistus. Tuomari vastaa siitä, että hän on asianmukaisesti valmistautunut kilpailuun. Jos edellisestä tuomaroinnista on pidempi aika, kannattaa kilpailuihin valmistautua esim. katsomalla videoita/YouTubesta lajin kilpailusuorituksia ja harjoittelemalla arviointia ennen kilpailupäivää. Harjoittelua on suositeltavaa tehdä myös salikäynneillä kotiharjoituksissa tai leireillä, ja tuomari sopii käynneistä valmentajien tai seurojen kanssa. Yleinen käytäntö on, että mahdollisista palkkioista sovitaan etukäteen ja että tuomarille korvataan salikäynneistä matkakulut ja sovittava korvaus, esim. liiton kouluttajapalkkion mukaisesti.

Kilpailujen harjoituksissa tuomarit voivat harjoitella arviointia ja tarvittaessa keskustella muiden tuomarien kanssa sääntökohdista, mutta tuomarit eivät saa arvostella joukkueita.

Tuomarien pukeutuminen

Tuomarin ulkoasu tulee olla ammattimainen ja siisti, sävyltään tumma (musta, tummansininen tai tummanharmaa). Kilpailuissa tuomarilla tulee olla tumma yläosa (jakku tai siisti neule) sekä tumma alaosa (hame tai housut) tai tumma mekko. Jakun alla oleva paita voi olla vaalea tai tumma. SM-kilpailuissa tuomarilla tulee olla tumma jakkupuku ja vaalea paita.

Tuomarin asustukseen eivät kuulu seura-asut, farkut tai kirikkaat värit.

Tuomareiden tarvikkeet

Kilpailuihin tulevalla tuomarilla tulee olla mukanaan kyniä ja voimassaolevat kilpailusäännöt. Kansallisissa kilpailuissa säännöt voivat olla paperilla tai sähköisinä, kansainvälisissä kilpailuissa on nykyisin sallittu sääntöjen käyttö vain paperilta. Kilpailutilanteessa tuomari saa käyttää omaa mobiililaitettaan vain sääntöjen tarkistamiseen tai laskimena, muu puhelimen/viestinten käyttö on kiellettyä. Erillisen laskimen käyttö on sallittua. Jos kilpailuissa on käytössä sähköinen pisteidenantojärjestelmä, tuomarit käyttävät sitä.

Kilpailujärjestäjän vastuulla on hoitaa tarvittavat arvostelulaput, pistelaput, harjoitus- ja suoritusjärjestykset sekä tyhjää paperia tuomareita varten.

Tuomaripalkkiot

Liiton kilpailuissa tuomareille maksetaan Voimisteluliiton matkustussäännön mukaan matkakorvaukset ja päivärahat. Muissa kilpailuissa mahdollisista tuomaripalkkioista ilmoitetaan kilpailukutsussa. Mikäli liitto tai järjestävä taho ei vastaa tuomarien matkustuskustannuksista, lähettävä seura vastaa tuomarin matka- ja päivärahakuluista.

9. Tuomaripalaute

Tuomarilla tulee olla kaikista tuomaroimistaan ohjelmista niin hyvät muistiinpanot, että hän pystyy niiden avulla perustelemaan pisteensä mahdollisessa tuomarineuvottelussa ja kilpailun jälkeen kysyttäessä.

Valmentaja ja/tai koreografi voi kysyä tuomareilta palautetta kilpailun tulosten selvittyä. Tuomareiden toivotaan antavan palautetta joko kilpailupaikalla tai jälkikäteen esimerkiksi puhelimesta tai sähköisesti. Palautteen antaminen ei ole pakollista mutta suositeltavaa, huomioiden tuomarin omat resurssit ja joukkueiden tasapuolinen kohtelu.

Tuomari voi antaa palautteen vapaamuotoisesti omasta arvioinnistaan, mutta ei voi kommentoida muita osaluopisteitä tai joukkueen kokonaispisteitä. Palaute voi koskea vain kyseisen valmentajan/koreografin omaa joukkuetta. Tuomarin ja valmentajan/koreografin välisessä palautekeskustelussa tulee muistaa molemminpuolinen kohteliaisuus ja kannustava tyyli.

Valmentaja voi pyytää tuomaria vierailemaan joukkueen harjoituksissa. Näillä salikäynneillä työskentelyn tarkoituksena on analysoida ohjelman sommittelua ja sen hetkistä suoritusta sekä antaa neuvoja ja opastusta valmentajan niin halutessa. Salityöskentely myös vahvistaa tuomarin omia taitoja ja auttaa tuomaria valmistautumaan tuleviin kilpailuihin. Tuomarin tulee mahdollisesta salikäynnistä riippumatta arvioida joukkueen suoritus kilpailuissa yksinomaan kilpailusuorituksen perusteella.

10. Tuomaritoiminnan valvonta

10.1 Kilpailun aikainen valvonta

Kilpailun aikana tuomarien toimintaa valvoo kukin ylituomari oman tuomaripaneelinsa osalta. Ylituomarin tehtävänä on varmistaa kilpailutulosten oikeellisuus ja vastata oikeudenmukaisesta tuomaritoiminnasta kilpailuissa. Tarvittaessa ylituomari voi huomauttaa yksittäistä tuomaria, jos tuomari toimii vastoin sääntöjä tai muuten huolimattomasti. Selkeissä sääntörikkomuksissa ylituomarin tulee tiedottaa tapahtuneesta lajipäällikköä, joka vie asian lajiasiantuntijaryhmän käsiteltäväksi.

Lajiasiantuntijaryhmä voi myös nimetä kilpailuihin tarkkailijan, joka seuraa kilpailua, tuomarineuvotteluja ja antaa palautetta tuomareille ja lajiasiantuntijaryhmälle. Tarkkailija ei voi kuitenkaan osallistua neuvotteluihin eikä pyrkiä vaikuttamaan pisteisiin.

10.2 Kilpailun jälkeinen valvonta

Lajiasiantuntijaryhmä valvoo ja arvioi joukkuevoimistelun tuomaritoimintaa Yleisten kilpailu- ja kurinpitösääntöjen edellyttämällä tavalla. Tuomariin, joka ei noudata joukkuevoimistelun sääntöjä, tätä tuomariohjetta ja lajiasiantuntijaryhmän päätöksiä, voidaan soveltaa Voimisteluliiton yleisiä kurinpitösääntöjä.

Kilpailun jälkeen ylituomari voi raportoida tuomaripaneelinsa toiminnasta (esim. yksittäisen tuomarin tai koko paneelin hyvin kapeaksi jäänyt pisteskaala, tuomarin häiritsevän hidas tai huolimaton toiminta) kehittämishäkökulmasta lajipäällikölle. Jokainen tuomari voi esittää toiminnan kehitysehdotuksia lajipäällikölle tai lajiasiantuntijaryhmälle. Tuomaritoimintaa kehitetään lajiasiantuntijaryhmässä tai sen nimeämässä tuomaritiimissä.

Joukkueen valmentaja voi kilpailun jälkeen tiedustella joukkueensa pisteiden perusteluita ensisijaisesti yksittäiseltä tuomarilta ja toissijaisesti lajipäälliköltä. Lajipäällikkö vie asian lajiasiantuntijaryhmään tai sen nimeämään tuomaritiimiin pisteiden analysointia varten.

Voimisteluliiton mestaruuskilpailuista ja arvokilpailujen valintakilpailuista tehdään kilpailun jälkeen tarvittaessa pisteanalyysi, jolla pyritään varmistamaan tuomaritoiminnan laatu. Pisteanalyysin tekee lajiasiantuntijaryhmä tai sen nimeämä tuomaritiimi, huomioiden esteellisyytilanteet. Pisteanalyysissä huomioidaan erityisesti:

- Tuomarin antamien pisteiden heittäminen tai epäloogisuus
- Tuomarikohtaisten pisteiden ja tuomarikohtaisen rankingin suuret poikkeamat verrattuna lopulliseen keskiarvoon perustuvaan rankingiin
- Epäloogiset erot alku- ja loppukilpailun välillä, jos tuomari on toiminut samassa tehtävässä kummassakin kilpailussa

-
- Joukkueiden lajipäällikölle esittämät kyselyt tuomarikohtaisten pisteiden selvittämiseksi
  - Pisteiden seura-/aluesidonnaisuus

Pisteanalyysin perusteella lajipäällikkö lähettää tarvittaessa pyynnön tuomarille pisteiden selvittämiseksi sekä oman tuomarityön arvioimiseen ja kehittämiseen.